

En skole for «alle»

STAVANGER
KATEDRALSKOLE

SCHOLA STAVANGRIENSIS

Randaberg
VIDEREGÅENDE SKOLE

St. SVITHUN
VIDEREGÅENDE SKOLE

Molde
folkehøgskole

Valdres
folkehøgskule
-midt i vintereventyret

Forord

Først og fremst, takk mamsen og papsen for at dåkk har gidda å hørt på mine klager angående valg om framtiden. Dåkkers regelmessige innspill av «mhmm» og nikking har gjort meg betydelig mer selvsikker underveis.

Tusen takk te Kaia Meling Foss for hennes livsmotivasjon. Våre besøk te Kaffelade har virkelig vært motiverende. Uproduktive va de, men livsmotivasjonen din va veldig forfriskende. Mine regelmessige tilflukter te Kaffelade for Cappuccino med havremelk og focaccia kunne eg ikkje gått foruten. Takk for alle timene eg har fått okkupert et bord og utnytta internettet dåkkårs. Betyr mye at dåkk bare kasta meg ut ein gang.

Eg nevne jo Disney filmen *Innsiden Ut* ein gang ett sted i teksten, så den fortjene vel ein shout out den og.

Tusen takk te alle norske utdanningsnettsider der ute. Dåkk har kanskje ikkje hjelpe meg noge med tanke på framtiden min, men dåkk ska jammen meg få kredit for at eg nådde innleveringsfristen.

Det har vært ein reise full av tårer, frustrasjon og latter. Takknemlig for at eg ennå har hår på hodet, negler på fingrene og venner som holde ut med meg. Og takk te deg, kjære lesar, som sitte der med oppgaven min foran deg. Etter å ha jobba med an i flere måneder er eg glad for at någen faktisk gidde å lesa an.

Tuva Kjølleberg Mørk

Innholdsfortegnelse

INNLEDNING	4
TEORI	6
DISKURS(ANALYSE)	6
RETORIKK.....	7
KOMMUNIKASJONSTEORI	8
ANALYSE	8
GENERELL REDEGJØRING AV VIDEREGÅENDE-OG FOLKEHØGSKOLER	8
RETORIKK OG OVERBEVISNINGSMIDLER (VIDEREGÅENDE)	9
SELVFØLGELIGHET (VIDEREGÅENDE)	11
STEREOTYPIER (VIDEREGÅENDE)	11
NORSKE VERDIER OG NORMER.....	12
SKOLENES DOXA (VIDEREGÅENDE).....	13
HOVEDSIDEN TIL FOLKEHØGSKOLER	15
RETORIKK OG OVERBEVISNINGSMIDLER (FOLKEHØGSKOLER)	16
RYKTER (FOLKEHØGSKOLER).....	17
KILDE TIL LIKHETER (FOLKEHØGSKOLER)	19
BRUK AV BILDER (FOLKEHØGSKOLER)	21
FOLKEHØGSKOLENES PRIORITERING PÅ NETTSIDENE	24
SELVFØLGELIGHET (FOLKEHØGSKOLER).....	25
MER GENERELL NETTSIDE (FOLKEHØGSKOLER)	26
AVSLUTNING	27
KILDER:	29

Innledning

Fremtiden. Det gledes. Det grues. Det tenkes og det grubles. Fremtiden. Så langt fram i tid. Så nær. Fremtiden. Tårene triller. For noen markerer det siste året på skolen en slutt. For andre begynnelsen. Men uavhengig av om tårene spruter ut av frykt eller spenning står alle vi unge voksne med det samme spørsmålet; *Hva nå?* Som elev på tredje trinn på videregående har dette spørsmålet invadert tankene mine stadig mer det siste året, så langt at til og med Justin Bieber sin nye poplåt måtte kjempe brutalt for å i det hele tatt få plass. For hvordan skal jeg kunne skrike ut «yea and I'll be right here with you till the end» på fest med vennene mine når jeg verken vet hvor de eller jeg selv befinner meg om ett års tid?

Til tross for venninnen min sine regelmessige påminnelser om hvor skremmende og viktige valgene våre for fremtiden er, har alltid følelsen av spenning tatt av både skoene og jakka og satt seg godt til rette i sofaen når diskusjonen om året etter videregående har funnet sted. Med andre ord; Hadde jeg vært hovedkarakteren i filmen *Innsiden ut* hadde dere som publikum sett Spenning ta bind over øynene på både Frykt, Sinne og Kjedsomhet og stappet dem alle ned i en eske. Og rundt står både rådgiver og foreldre og klapper i hendene med munnen full av oppløftene ord klare til å kysse ørene mine til enhver tid. Men til tross for alt dette, når tiden endelig var inne etter over tolv år på skole hvorav syv besto av klaging og misnøye, tok det mindre enn én dag før både Frykt, Sinne og Kjedsomhet var ute av esken igjen.

Det hele startet med at søknadsperioden til folkehøgskolene var rett rundt hjørnet, og som enhver god elev bestemte jeg meg for å bruke norsktimen til å finne ut av hvilken folkehøgskole jeg skulle søke på. Å så mye jeg gledet meg til å se på alle de unike og forskjellige fremtidsmulighetene som bare var noen tastetrykk unna. Men allerede på nettsiden til den femte folkehøgskolen var jeg møkka lei, og til og med en novelletolkning av Kielland vekket mer interesse enn tankene på framtiden min. Dette ettersom Kiellands verk faktisk er unike, i motsetning til beskrivelsene av de ulike folkehøgskolene som alle virker til å ha avtalt på forhånd hva de skal skrive på sin nettside. Nesten slik som jeg ofte planla med venner hvilke klesplagg vi skulle ha på oss på barne- og ungdomsskolen i frykt for å skille oss ut.

For mens Molde Folkehøgskole sin Idrett Sky starter med spørsmålet, «Er du glad i idrett og actionfylte opplevelser?» (Molde Folkehøgskole, n.d.) velger Seljord Folkehøgskule sin Paragliding – Ekstremспорт å starte med spørsmålet, «Liker å utfordre deg selv på

adrenalinfylte aktiviteter?» (Seljord Folkehøgskule, n.d.) Og til min store overraskelse var også introduksjonen på Valdres Folkehøgskole sin Paragliding – Det indiske hav spørsmålene, «Har du drømt om å kunne fly? Ønsker du å flytte dine egne grenser, og prøve mange nye spennende aktiviteter?» (Valdres Folkehøgskole, n.d.) Også videre nedover nettsiden på de tre folkehøgskolene ble jeg sittende med følelsen av *kan jeg kopiere leksene dine og bare skrive litt om før jeg leverer* type opplegg. Dermed ble det ikke bare ekstremt kjedelig å lese gjennom de ulike nettsidene, men valget om hvilken folkehøgskole jeg skulle velge ble desto mer vanskelig og usikkert. Hvordan skal jeg kunne velge den folkehøgskolen som kommer best overens med mine personlige interesser og verdier, når alle utenfra ser helt like ut? For sannheten er jo at til tross for at de tre folkehøgskolene tilbyr lignende linjer og hovedaktiviteter, er de helt sikkert ekstremt ulike når det kommer til miljø, opplevelser og hverdag.

Tankene fløy dermed over til valget av videregående skole, og hvorfor jeg valgte slik jeg gjorde. Et raskt blikk på skolen min sin nettside ble mistanken bekreftet på sekundet; valget ble tatt på grunnlag av ryktene, diskusjonene og kunnskapen jeg hadde om skolene fra før av. For på nettsiden ser skolen min helt lik ut som den videregående skolen som anses å være motpolen her lokalt. Hadde jeg søkt videregående på grunnlag av nettsidene, slik som jeg nå må med folkehøgskole, kunne jeg like så godt ha endt opp på den videregående skolen jeg selv føler jeg ikke har noen felles interesser og holdninger med. Men mange har jo søkt denne videregående skolen på samme grunnlag som jeg valgte den jeg går på, nemlig fordi de deler interessene og holdningene som ryktene til skolen har. Sannheten er jo, slik som det er blitt sunget og skrevet om i hundrevis av år, at alle er unike og spesielle. Alle mennesker har egne interesser, holdninger og følelser. Alle ønsker ikke det samme. Så hvorfor har de fleste norske utdanningssidene, som videregående- og folkehøgskoler, valgt å vektlegge de samme verdiene og holdningene?

De norske utdanningsnettsidene ønsker å sikre flest mulig søkere, og ønsker dermed å ha fokus på de verdiene og holdningene som treffer størst mulig antall av oss unge søkere. Dermed kan én muligens tenke seg at de formidler og gjenspeiler fellesverdiene og holdningene som de tror og mener at norsk ungdom og unge voksne har i dag. Ettersom ungdom har svært ulike interesser og holdninger er det interessant å se på hvordan og hvorfor alle utdanningsinstitusjoner sitter igjen med nettsider som alle i stor grad promoterer de samme verdiene. Fylkeskommunene i Norge er svært opptatt av at alle skal finne sin plass i

samfunnet, men her utelukker og nærmest overser de en stor del av ungdomsgruppen. Gjennom en diskursanalyse, med innslag av kommunikasjonsteori og retorikkteori, skal oppgaven forsøke å forstå *hvorfor* utdanningsnettsidene vektlegger akkurat de verdiene som de gjør, og *hvordan* de forsøker å vekke interesse blant mulige søkere. Grunnlaget for analysen er tre nettsider til tilfeldig valgte folkehøyskoler som alle tilbyr lignende linjer, samt tre videregående skolars nettsider som alle tilbyr studiespesialisering på Nord-Jæren. *Hvordan skaper utdanningssystemet i Norge en idé om hvem norske ungdommer er og hva de ønsker, og hvorfor velger de ulike skolene å vektlegge lignende verdier og interesser?*

Teori

Diskurs(analyse)

For å forstå diskursanalyse er det nødvendig med en grunnleggende forståelse av begrepet diskurs som byggekloss. Professor ved Universitet i Oslo Jan Grue definerer diskurs på enklest mulig måte;

«Språk i bruk, i kontekst.» (Grue, 2017)

Til tross for dens få ord oppsummerer den gitte definisjonen det mest sentrale innenfor diskursbegrepet, nemlig at det er tekst i kontekst. Én må altså se ordet og/eller teksten i helhet med konteksten, og forstå den herved. Arbeidsboken fra faget Kommunikasjon og Kultur velger å dele opp delkapittelspørsmålet *hva er diskurs?* i de fire følgende deloverskriftene;

- Diskurs er kommunikasjonsmønstre
- Diskurs er tekst i kontekst
- Diskurs er et sett med tilsynelatende og selvbekreftende selvfølgeligheter
- Diskurs er en re-presentasjon av virkeligheten

(Børresen, Vanvik, & Økland, 2019)

Ordet diskurs kan dermed ha ulike betydninger utfra konteksten, men er alltid tilknyttet dens betydning, «*samtale*». Diskurs er altså mønstre som vi danner oss i hverdagen som kommuniserer noe om oss og våre tanker. Dette kan gjelde både ordbruken vår i dagligtalen og hvor vi velger å sette oss i et rom. Men ordvalget vårt eller hvor vi velger å sette oss i et rom varierer ut fra konteksten. Diskursen er altså avhengig av konteksten, som igjen kan gjelde alt fra situasjonen og området til individets kultur. Som del av en kultur har den enkelte en rekke verdier og ideer som er selvfølgeligheter. Her blir diskursen opprettholdt gjennom at medlemmene av kulturen deler og utfører de samme verdiene og holdningene gang etter gang.

Diskursen, altså kommunikasjonsmønstrene, tekst og språk, er en re-presentasjon av virkeligheten. Virkeligheten oppstår i diskursen, og denne virkeligheten er avhengig av og varierer ut fra diskursen. Virkeligheten blir altså presentert på en ny måte gjennom diskurs. Når én skal undersøke ulike skoler sine nettsider vil det være spesielt relevant å ta for seg konteksten for diskursen, samt hvordan den er en re-presentasjon av virkeligheten.

Gjennom diskursanalyse er formålet å undersøke mønstrene som blir dannet i tekster, og hvordan disse kommer til uttrykk. Disse blir videre en re-presentasjon av virkeligheten, og i denne oppgaven er det re-presentasjon av norske ungdommer sine holdninger, verdier og interesser. Etersom språket påvirker virkeligheten, er ordvalg samt språket i helhet med på å forme en re-presentasjon av norske ungdommer, og hva de er opptatt av i samfunnet. Kulturen er også med på å påvirke språket, og spiller derfor også en sentral rolle i ordvalget til utdanningsnettsidene som har som hensikt å resonere med norske ungdommer.

Retorikk

Hvordan skal de ulike videregående- og folkehøgskolene overbevise ungdommer om å søke på nettopp *den* linjen på akkurat *deres* skole? Ved hjelp av ulike retoriske grep forsøker de ulike skolene å overbevise størst antall ungdommer gjennom bruken av retorikk. Retorikk kan defineres på følgende måte;

«Kunsten å tale for å overbevise.» (Svendsen & Grue, 2019)

Dermed blir skolene sin fremgangsmåte for å overbevise mottaker en gjenspeiling av oppfatningen de har av hva norske ungdommer er opptatt av og engasjert i. Gjennom retorikken til de ulike skolene kan vi altså finne dannede mønstre som igjen blir en re-presentasjon av mottakergruppen. Også hvilket av de retoriske bevismidlene, altså logos (fornuft), etos (troverdighet) og patos (følelser), som er hyppigst brukt og mest fremtredende blir en re-presentasjon av hva ungdommer responderer på. Retorikkmønstrene vi finner i tekstene gjennom en diskursanalyse blir altså en re-presentasjon av norske ungdommer, og hva som oppleves å være nødvendig for å overbevise dem.

Kommunikasjonsteori

Går vi en eneste dag uten å kommunisere med andre? Vi har muligens hatt dager hvor vi ikke har snakket direkte med noen, men begrepet *kommunikasjon* har en bred rekkevidde utenom det verbale. Kommunikasjon kan defineres på følgende måte;

«Å gjøre felles.» (Paulsen & Hårberg, 2020)

Det å *gjøre felles* kan omhandle mye, og i diskursanalysen kan kommunikasjonsmønstrene gjøre en rekke verdier, holdninger og interesser felles for norske ungdommer. Språket som blir brukt til å kommunisere er også preget av forståelsen av mottakergruppen som både må motta og avkode tegnene som blir brukt. Dermed blir også språket som vi finner på nettsidene til en viss grad et felles språk blant norske ungdommer. Kommunikasjonsmetoden på de ulike nettsidene kan også muligens vise til en felles forståelse av norske ungdommer innad i de ulike utdanningskolene. Altså kan kommunikasjonsmetodene til skolene være preget av deres forståelse av mottakergruppen. Hvordan de da bruker denne forståelsen som mal for oppsettet og innholdet på nettsidene deres viser igjen tilbake på avsenders forståelse av situasjonen og mottakergruppen. Ettersom deler av kommunikasjonens betydning er avhengig av kulturelle regler, enigheter eller systemer, har avsenderen både muligheter og begrensninger i forsøket på å overbevise mottaker. Forståelsen av ytringen kan ligge i *kulturkonvensjoner*, og er i dette tilfellet dermed preget av flere aspekter enn bare at mottakergruppen er norske ungdommer. Ved denne forståelsen blir medlemmene i mottakergruppen oppfattet å ha en felles kultur og felles bakgrunn, til tross for at dette ikke nødvendigvis er tilfelle.

Analyse

Generell redegjøring av videregående-og folkehøgskoler

Framtiden for oss unge er full av spørsmål, valg og muligheter, og utdanningsinstitusjonene har dermed i oppgave om å overbevise mottaker om at akkurat deres tilbud er det beste valget for den enkelte. Alle utdanningsinstitusjoner, slik som videregående skoler og folkehøgskoler, har ett felles mål; å overbevise størst antall og dermed få flest mulig søkere. Dermed har de en felles situasjon, hvor målgruppen er unge søkere på jakt etter svaret på deres store spørsmål; *hva nå?* Denne målgruppen er stor og består av mange ulike personligheter og interesser, og utdanningsinstitusjonene har begrenset med kommunikasjonsplattformer, plass og tid for å formidle deres budskap. Situasjonen blir ved dette preget av generaliseringen av mottakerne

for å treffe flest mulig, samt en plass- og tidsbegrensning som fører til en generalisering av hva skolene kan vise til av interesser, verdier og tilbud.

Videregående skoler bygger på grunnskolen, og både linjen og selve skolen velges av eleven selv. Dermed synes det å være en konkurranse mellom skolene innad i fylkene om å få flest mulig søkere. Randaberg videregående skole, Stavanger Katedralskole og St. Svithun videregående skole tilbyr alle studiespesialiserende på Nord-Jæren. Etersom jeg selv er født og oppvokst i Stavanger, samt har venner som går på alle de nevnte skolene, har jeg kjennskap til både rykter og stereotyper tilknyttet disse skolene. Til tross for at de alle tilbyr samme linjer med lignende valgfag, blir de innad i ungdomssamfunnet i Stavanger betraktet som svært forskjellige med tydelige ulikheter både med hensyn til elevmiljø og faglig standard. Utenfra derimot kan skolene fort bli betraktet til å ha lignende miljø og fokus, ettersom alle tre vektlegger samme verdier og interesser på deres nettsider.

Folkehøgskoler er utdanningsinstitusjoner uten karakterer og eksamen, og blir ofte omtalt som et sted for et «friår» etter videregående skole. I likhet med videregående skoler er også folkehøgskoler høyst valgfrie, og søkere kan velge mellom linjer og skoler over hele landet. Molde Folkehøgskole, Seljord Folkehøgskule og Valdres Folkehøgskole tilbyr alle lignende linjer, og konkurrerer dermed sterkt om å nå ut til interesserte ungdom. Etersom disse skolene er spredt rundt i Norge vet jeg ingenting om skolene fra før av, og har verken hørt rykter eller historier tilknyttet noen av disse. Dermed kan jeg kun sette søkelys på skolenes nettsider, og hvordan de her kommuniserer med mottakere slik som meg selv.

Retorikk og overbevisningsmidler (videregående)

Videregående skoler i Rogaland bruker alle samme mal på nettsidene sine, og har felles grunnleggende informasjon angående fagtilbud og videre muligheter etter fullført skolegang. Videre er det opp til skolene selv å fremheve hvorfor enkelte skal søke på akkurat deres skole i stede for andre skoler med samme tilbud. Når en klikker seg inn på «Studiespesialiserende» og blar litt ned på nettsiden dukker det følgende spørsmålet opp, «Hvorfor velge ... [navnet på skolen]?» På dette feltet på nettsidene til de nevnte videregående skolene er det totalt 325 ord fordelt følgende; St. Svithun: 60 ord, Randaberg: 96 ord, Stavanger Katedralskole: 169 ord. Men også her legger alle de tre videregående skolene i hovedsak vekt på skolens faglige kompetanse og tilbud. Under samme seksjon, «Hvorfor velge ... [navn på skolen]?», er det totalt 14 av 19 setninger som kun omhandler faglig kompetanse og tilbud fordelt som følger:

St. Svithun: 4 av 4 setninger, Randaberg; 4 av 5 setninger, Stavanger Katedralskole: 6 av 10 setninger. Nevnte setninger forteller om fag og programområder ved skolen, samt om dyktighet og engasjement blant lærerne. I tillegg fremhever både Randaberg videregående skole og Stavanger Katedralskole under denne seksjonen at skolegang hos dem vil føre til en lettere overgang til videre studier. «Tidligere elever melder ofte tilbake at overgangen til høyere utdanning har vært naturlig og og uproblematisk for dem.» (“Stavanger Katedr.,” 2022) Dette gir klare signaler om at skolene oppfatter at ungdommene i møte med fremtiden er mest opptatt av den faglige delen av skolegangen og utdanningen. Det legger føringen for at mottakergruppen velger skole ut fra hvilke fag og fagtilbud skolen tilbyr, og ikke med hensikt på elevmiljøet og det sosiale. Dette gjør igjen at ungdommene til en viss grad velger på grunnlag av studietilbudet, og det blir dermed en re-presentasjon av hva ungdommene ser på når de skal velge skole. De videregående skolene kommuniserer gjennom nettsidene at det viktigste er skolens fagtilbud, og ut fra kommunikasjonssituasjonen der det er enveiskommunikasjon (fra skolen til søkerne) blir skolens fokus også grunnlaget for ungdommenes fokus.

De videregående skolene har dermed en klar vektlegging av argumentasjoner tilknyttet logos og etos, altså fornuft og troverdighet. Skolene har forståelsen av at ungdommer velger ut fra faglighet, og St. Svithun skriver blant annet på sin nettside, «Vi er store på programområdet realfag og den største skolen på programområdet språk, samfunn og økonomi.» (“St. Svithun videregående Sk.,” 2022) Skolene bruker dermed fagtilbud og fagmiljø som overbevisningsmidler for å nå ut til søkerne. Bevismidlene blir basert på skolens programområde, noe som i situasjonskonteksten blir et «fornuftig» argumentasjon for å velge denne skolen hvis skolen tilbyr andre fag og muligheter enn andre skoler. Stavanger Katedralskole promoterer blant annet å kunne tilby fag som få eller ingen andre skoler tilbyr, «Flere av fagene vi tilbyr, finner du faktisk ikke på så mange andre skoler, verken i Rogaland eller landet ellers.» (“Stavanger Katedr.,” 2022) Ettersom Stavanger Katedralskole velger å skrive om og fremheve deres spesielle tilbud tilknyttet fag, legger dette føringen for at det er fagtilbudene som tiltrekker og overbeviser mottaker. Lærenes dyktighet blir også fremhevet, «Vi har faglig sterke lærere og legger vekt på å gi elevene trening i akademisk skriving.» (“Stavanger Katedr.,” 2022) Videre skaper dette troverdighet i skolens påstander om et sterkt fagmiljø. Skolene legger dermed til grunnlag at et ønske om læring er felles blant mottakergruppen, og at denne appellformen dermed er mest effektiv til å overbevise størst

antall ungdom. Her er også situasjonskonteksten relevant, hvor ungdommene som skal søke videre studier (studiespesialiserende) har en viss interesse og motivasjon for ytterlige læring.

Selvfølgelighet (videregående)

5 av 19 setninger under seksjonen «Hvorfor velge ... [skolen sitt navn]?» omhandler i større eller mindre grad miljøet og det sosiale på skolen. Disse setningene inneholder ord som «trivsel» og «sosialt», og forteller om hvordan dette er avgjørende for skolen sitt læringsmiljø. Stavanger Katedralskole skriver i tillegg at flere tidligere elever kommer tilbake til skolen på besøk. Men ingen av de 5 av 19 setningene går innpå *hvordan* eller *hva* skolen bidrar med for å skape god trivsel. Randaberg sin ene setning angående trivsel går følgende, «Høy trivsel er avgjørende for best mulig læring.» (“Randab. videregående Sk.,” 2021) Videre er det ingen fordypning eller ytterlige kommentarer til hvordan skolen arbeider for å skape trivsel blant elevene. Randaberg videregående skole formidler her indirekte at skolen har høy trivsel, ettersom de videre kun skriver om skolens høy faglige kompetanse. Dermed kan mottaker ta det som en selvfølge at det er høy trivsel på skolen. Ved å ikke kommentere ytterlige hva som ligger bak «høy trivsel» legger de ulike skolene føringen for at hver enkel selv kan se for seg et skolemiljø de selv trives i.

Stereotypier (videregående)

Som selv elev ved Stavanger Katedralskole med venner både på Randaberg videregående skole og St. Svithun, har jeg i flere år hørt rykter og historier om de ulike skolemiljøene. Alle de tre skolene er kjent for vidt forskjellige elevmiljøer og stereotypier; St. Svithun; «sosser» og «sminkedukker», Randaberg; «slakke» og «leie av skolen», Stavanger Katedralskole; «nerder» og «hipstere». Men til tross for at skolene i lokalmiljøet forbindes med svært ulike elevmiljø velger alle å presentere seg som lignende skoler med felles fokus og mål. Alle de tre videregående skolene fremstilles til å arbeide hardt mot best mulig faglig resultat, «Her vil du oppleve et læringsmiljø hvor alt ligger til rette for at du skal kunne nå målene dine [...]» (“Stavanger Katedr.,” 2022) Hovedfokuset til de ulike skolene er dermed stekt knyttet til det faglige, med felles mål om at elevene skal nå målene sine, prestere best mulig og være godt rustet til videre studier. Skolene har felles kommunikasjonsmønstre som formidler at hovedfokuset til elevene er å få best mulig resultater, «Vårt mål er at du skal være best mulig rustet for overgangen til videre studier.» (“Stavanger Katedr.,” 2022) Dette er et tydelig felles «mål» mellom skolene, til tross for at flere ungdommer har andre tanker og mål, slik som å kun klare å fullføre

videregående skole. Randaberg videregående skole, som blant flere er kjent for å ha elever som er mindre skolemotiverte, får hvert år en god del søkere som ønsker et miljø med lavere faglig press og visjon. Men også Randaberg videregående skole velger å formidle seg som en skole med elever og lærere som jobber hver eneste dag får å få best mulige resultater. «Vi strekker oss hver eneste dag for at du skal utvikle deg, nå dine mål og være godt rustet for videre studier og fremtidig jobb.» (“Randab. videregående Sk.,” 2021) Dette kan være et resultat av normer og verdier tilknyttet den norske kulturen, med kjente ordtak slik som «Det er typisk norsk å være god». Disse norske verdiene og normene som å være «god» gjenspeiler igjen ryktene og stereotypene tilknyttet de ulike skolene. Elever ved Randaberg videregående skole som har andre mål og interesser enn å gjøre det best mulig på skolen blir forbundet med å være «slakke» og «late» ungdommer. Den norske kulturen setter rammer rundt hva som er positive og negative verdier hos nordmenn, og dette kan begrunne det felles fokuset og målene til de ulike videregående skolene. Skolens offentlige fokus og interesser blir herved en re-presentasjon av verdiene i den norske kulturen, og de mindre ønskelige og aksepterte sidene blir mindre synlige fra utsiden.

Norske verdier og normer

Verdiene og normene som den norske kulturen ser på som «positive» har blitt selvfølgeligheter i samfunnet, noe som viser tydelig igjen i målene og fokuset i de videregående skolene. Disse selvfølgelighetene innebærer blant annet å alltid møte opp på skolen, få best mulig resultater og fullføre utdanningen innenfor normal tid. Å ikke nå opp til disse selvfølgelighetene som er dannet av samfunnets verdier og normer blir dermed sett på som negativt. Dermed unngår alle de nevnte videregående skolene å nevne sider ved skolen som ikke er i henhold til disse selvfølgelighetene, slik som elevers fravær, lavere målsetninger og andre interesser enn høy faglig kompetanse og gode karakterer. Dette kommer frem i ordbruken til de tre skolene, hvor Stavanger Katedralskole og St. Svithun bruker begreper som «sterkt fagmiljø» og «faglig sterke lærere», mens Randaberg heller skriver om «engasjerte» og «faglig flinke» lærere. Vi kan også finne spor av dobbel kommunikasjon hos Randaberg videregående skole som skriver, «[...] møter du engasjerte og faglig flinke lærere som hver dag jobber sammen med deg og dine medelever for å skape et godt læringsmiljø.» (“Randab. videregående Sk.,” 2021) Til tross for at setningen ved første øyekast kan tyde på å fortelle om et effektivt læringsmiljø, kommer setningen i stor kontrast med Stavanger Katedralskole sin setning angående læringsmiljø, «Her vil du oppleve et læringsmiljø hvor alt ligger til rette for at du skal kunne nå målene dine [...]» (“Stavanger Katedr.,” 2022) Til tross

for at begge forteller om et godt læringsmiljø, forteller de indirekte om to ganske ulike læringsmiljø. For mens Stavanger Katedralskole forteller om en skolehverdag hvor alt allerede ligger klart slik at du bare kan fokusere på å prestere best mulig, forteller Randaberg indirekte om et læringsmiljø hvor både lærere og elever må jobbe sammen for å skape engasjement og interesse. Her ser vi altså at Randaberg velger å skrive om et godt læringsmiljø hvor både lærere og elever står på sammen i stede for å skrive om et læringsmiljø med mindre engasjement blant elevene. Hvis de videregående skolene promoterte deres elevers faktiske målsetninger, utfordringer og interesser, kunne skolene gjennom den norske kulturens briller bli sett på som å ha problematiske elever. Dette kan blant annet gjelde målsetninger om å få ned fravær, trives på skolen og om å rett og slett bare bestå studiet. Hvis en av skolene ville skrive at deres mål og fokus var å få elevene til å fullføre og bestå studiet og ha en kjekk skolegang i stede for å få best mulig resultat ville samfunnet sett på dette som en dårligere skole med lave forventninger til seg selv og til elevene. Altså, hvis skolene fokuserte på og fremhevet slike ulike verdier, normer og mål på sine nettsider ville samfunnet rangert dem på et spektrum fra «best» til «dårligst» utfra standard verdiene tilknyttet den norske kulturen og samfunnet. Dermed velger sannsynligvis videregående skoler å fremheve mål og forventninger som kommer overens med norske verdier, og resultatet er at skolene blir stående igjen med felles argumentasjoner og verdier for å fremstå som mest mulig vellykkede og attraktiv.

Skolens doxa (videregående)

Til tross for at mye tyder på at de videregående skolene har felles mål og visjon, preges seksjonen «Rektors hilsen» av bevissthet om skolens doxa. Rektor på Randaberg videregående skole, en skole som blant annet er kjent for mindre skolemotiverte elever, skriver under denne seksjonen at, «For å få gode resultater kreves det innsats av oss som skole, men også av deg som elev.» (“Randab. videregående Sk.,” 2021) Rektor viser her til en bevissthet om at ikke alle elevene ved skolen legger inn betydelig mye innsats og tid i skolearbeidet. Alle de tre rektorene på de nevnte skolene, Stavanger Katedralskole, Randaberg videregående skole og St. Svithun, nevner grunnleggende sider ved skolehverdagen, «Hverdagen består også av digitale valg, sosiale valg og bærekraftige valg.» (“Randab. videregående Sk.,” 2021) Men under denne seksjonen er det betydelig større variasjon imellom skolene. For mens rektor ved St. Svithun forteller at, «Aller mest stolte er vi over de engasjerte elevene vi har ved skolen [...]» (“St. Svithun videregående Sk.,” 2022) og Stavanger Katedralskole skriver at, «Dette gjenspeiles i elevenes engasjement [...]»

(“Stavanger Katedr.,” 2022) tar rektor ved Randaberg videregående skole en annen vinkel. I stede for å fortelle om elevenes sterke engasjement på skolen, slik som St. Svithun og Stavanger Katedralskole, skriver han om behovet for engasjement, «Dette krever innsats fra deg, hver eneste dag dette skoleåret.» (“Randab. videregående Sk.,” 2021) Dette er bare én av en rekke forskjellige vinkler og utgangspunkt som kommer frem under «Rektors Hilsen».

Under seksjonen «Rektors hilsen» er det totalt 1182 ord fordelt følgende;

Randaberg: 827 ord, St. Svithun: 245 ord, Stavanger Katedralskole: 110 ord.

Her ser vi en tydelig forskjell i antall ord, hvor både lengden og innholdet røper betydelig om skolens doxa. Rektor ved Randaberg videregående skole går i dybden på hvordan han ønsker at hverdagen til elevene skal være. Han vektlegger blant annet at det er nulltoleranse for mobbing blant elevene, og at alle skal være med å ta ansvar for skolemiljøet. Rektoren skriver også om at elevene skal engasjere seg og delta aktivt i undervisningen, samt oppleve skolehverdagen som trygg og inkluderende. «Vi er opptatt av at du skal være trygg og trives på skolen. [...] Vi lærer best sammen med andre, - og når vi er aktive og engasjert i det vi holder på med.» (“Randab. videregående Sk.,” 2021) I tillegg meddeler rektor at han har to hovedmål for elevene som går ut på samarbeid og engasjement i forbindelse med læring, «Setter deg mål og samarbeider [...] Engasjer deg og delta aktivt [...]» (“Randab. videregående Sk.,” 2021) Her anerkjenner rektor indirekte at flere elever ved skolen ikke er veldig aktive og engasjerte i undervisningen ved skolen. To avsnitt under «Rektors Hilsen» går også på å oppfordre og motivere elever til redusert fravær, «Fravær er den største trusselen for at dere ikke skal lykkes med dette skoleåret. [...] Lærerne kommer til å følge opp fravær fra første dag.» (“Randab. videregående Sk.,” 2021) Her innrømmer rektor indirekte at han også opplever fravær som en utfordring blant elevene. Utfordringer med fravær samt mangel på engasjement og interesse blant enkelte elever kommer ikke til uttrykk andre steder på nettsiden til Randaberg videregående skole. Her oppstår det et betydelig sprik mellom skolens beskjed til nåværende elever (Rektors hilsen) og skolens beskjed til nye søkere (Hvorfor velge studiespesialiserende på Randaberg vgs?). Dette viser muligens at skolen ikke ønsker å framheve deres egentlige mål og læringsmiljø i forsøk på å få flest mulig søkere, men at de til nåværende elever indirekte meddeler at skolen også har andre mål og ønsker. Dette kan skyldes at disse målsetningene og ønskene ikke kommer overens med norske verdier og dermed blir sett på som negative, men at de overfor elevene ved skolen oppleves som oppløftende og realistiske mål.

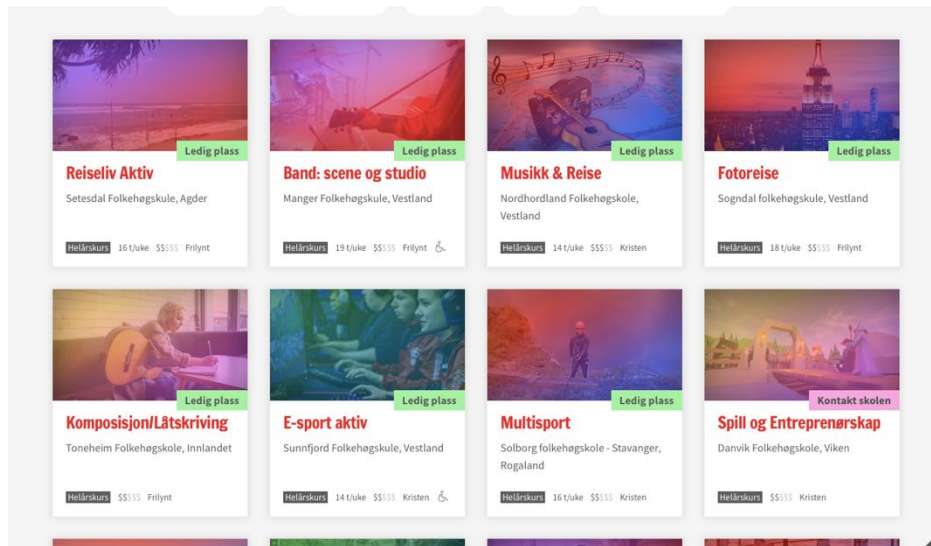
St. Svithun og Stavanger Katedralskole har på sin side svært få ord til sammenligning, noe som forteller vel så mye om deres fokus og skolemiljø. Ved å ikke bruke tid og plass på å forsøke å motivere og engasjere elevene formidler rektorene indirekte at det er forventet at motivasjon og engasjement er grunnleggende blant elevene. Dette gjenspeiler igjen læringsmiljøet ved skolen, hvor de tre rektorene har ulike forventninger og opplevelser av elevene ved skolen. Det at rektoren ved St. Svithun og spesielt Stavanger Katedralskole ikke opplever at det er nødvendig med oppmuntringer og tips til elevene, gjenspeiler det til et læringsmiljø med elever som allerede har stor motivasjon og engasjement på skolen.

Hovedsiden til folkehøgskoler

Til tross for at det å være på folkehøgskoler blir ansett som et «friår» vekk fra skolen, er det flere likhetstrekk mellom nettsidene til folkehøgskoler og videregående skoler når det kommer til fokus, overbevisningsmidler og forståelse av mottaker. Når én skal se på og utforske de ulike mulighetene på folkehøgskole bruker de fleste potensielle søkere, slik som alle vennene mine samt meg selv, den offisielle nettsiden Folkehogskole.no. På denne nettsiden kan mottaker finne frem til og trykke seg inn på alle eksisterende skoler og linjer som tilbys. Når du trykker deg inn på Folkehogskole.no er det følgende som dukker opp;

Den enkelte havner altså automatisk inn under «867 linjer» og ikke «86 skoler», noe som resulterer i at mottaker blir presentert med de ulike linjene som tilbys i stede for skolene;

(slik der det ut hvis mottaker blar ned på siden)

Her legger avsender føringen for at mottaker skal velge folkehøgskole på bakgrunn av linje, altså at det er linjene som søkerne skal undersøke og engasjere seg i. På grunnlag av dette tar analysen i hovedsak for seg nettsidene tilknyttet de ulike linjene som folkehøgskolene tilbyr, ettersom det er disse som mottaker blir oppfordret til å trykke seg inn på og lese. Altså tar analysen utgangspunkt i Molde-, Valdres- og Seljord Folkehøgskule sine nettsider angående nevnte utvalgte linjer og ikke skolenes generelle nettside ettersom Folkehøgskole.no legger opp til dette.

Retorikk og overbevisningsmidler (folkehøgskoler)

Til tross for at folkehøgskoler anses til å være svært forskjellig fra andre skoler, velger også folkehøgskolene i likhet med videregående skoler i høyst grad å vektlegge skolens tilbud. I ønske om flest mulig søkere velger både Molde Folkehøgskole, Seljord Folkehøgskule og Valdres Folkehøgskole å fremheve sine tilbud innen valgfag, studiereiser, idretter og aktiviteter. Ettersom jeg bevisst har valgt folkehøgskolene med lignende linjer og fag tyder mye på at folkehøgskolene har en felles opplevelse og oppfatning av den interesserte mottakergruppen. Dette kommer tydelig frem ettersom alle tre folkehøgskoler bruker samme eller lignende begreper for å engasjere mottaker; *spennende, actionfylte, adrenalin, flytte egne grenser*. Språkbruken på de ulike folkehøgskolene blir dermed en re-presentasjon av de potensielle søkerne, som her får felles interesser og ønsker for hverdagen.

I likhet med videregående skoler har også folkehøgskolene sine nettsider enveiskommunikasjon (skolen til søkerne), hvor folkehøgskolene sitt fokus også blir mottaker

sitt fokus. Ettersom folkehøgskolene fremlegger de eksklusive opplevelsene og turene til å være det viktigste ved skolen, opplever også mottaker at dette aspektet er det viktigste å vurdere når man skal velge. Dermed blir fokuset på nettsidene til skolene en re-presentasjon av mottaker, ettersom det skolen fremhever på nettsiden automatisk blir det mottaker ser og velger etter.

Rykter (folkehøgskoler)

Etter flere tiår med eksklusive aktiviteter og lange reiser har folkehøgskoler fått rykte på seg å tilby mest mulig spektakulære aktiviteter samt flest mulig og lengst mulig reiser. Mye tyder på at disse ryktene har nådd folkehøgskolene selv, som på nettsidene sine ønsker å framstille seg selv som mest mulig eksotisk, opplevelsfulle og komplette. Alle de nevnte folkehøgskolene har valgt å inkludere mest mulig av linjens aktiviteter og opplevelser;

1. Molde Folkehøgskole

- Fallsjermkurs
- Modern activity senter el. Vossvind (Vindtunnel)
- Zipline
- Jetboard
- Juving
- Rafting
- Vannsport (havrafting,tube, wakeboard, vannski)
- Fekting
- Bølgesurfing
- Ballsport (fotball, håndball, basketball, volleyball)
- Innebandy
- Klatring (Moldeveggen)
- Buldring
- Stisykling
- Squash
- Bordtennis
- Beachvolleyball
- Turn /akrobatikk
- Stup /svømming
- Toppturer (med og uten ski)
- Styrke -og utholdhetstrening
- Klatrenett i Romsdal
- Tindesenteret på Åndalsnes
- Sit on Top - Rafting på Hustadvika
- Havkajak kurs
- Overnatting i Midsund hengekøypark

2. Seljord Folkehøgskule

- Paraglidingkurs med egne instruktører
- Fallsjermkurs
- Norges ræeste strikkhopp fra hengebro
- Downhillsykling
- Kitesurfekurs i Den Dominikanske Republikk
- Vannski/wakeboard
- Toppturer på ski i fersk puddersnø
- Snøkiting
- Bakkedager med snowboard/alpint
- Rafting
- Canyoning
- klatring
- trening
- surfing
- ...og selvfølgelig mange fjellturer i og rundt Seljord

3. Valdres Folkehøgskole

- Reise til det som trolig er en av verdens mest eksotiske reisemål, den aktive vulkanøya La Réunion!
- Dykking blant korallene
- Snorkling i lagunene på La Réunion
- Paragliding i Spania og på øya La Réunion
- Gråttevandring
- Juving / canyoning
- Solodøgn
- Snøhuletur
- Fjellbestigninger i Jotunheimen
- Kitekurs på Hardangerviddas verdenskjente kitespot
- Isklatring
- Klatring, buldring, brattkortkurs
- Toppturer med ski,brett og paraglider

Resten av innholdet på nettsiden består også i hovedsak av opplevelsene og utfordringene elevene vil møte på i løpet av oppholdet. Det at folkehøgskolene har en felles forståelse av hva de skal inkludere og fremheve på nettsiden deres resulterer også i at de har en felles og lik forståelse av hva som *ikke* skal vektlegges. Ingen av de nevnte folkehøgskolene skriver om hvordan den normale hverdagen vil være. Til tross for at elevene ved skolen vil oppleve svært mange turer og opplevelser i løpet av året, vil mest sannsynlig et overtall av hverdagene bestå av tid og læring innad i skolebygningen og i nærmiljøet og ikke ute på eksotiske oppdagelser. Men de mer hverdagslige og «normale» aktivitetene blir nesten bortglemt i forsøket på å framstille det som er mest mulig eksklusivt og spesielt. Dette kollektive beviste valget av folkehøgskolene kan være et resultat av to ulike aspekter ved samfunnet;

1. **Folkehøgskolene føler på en forventning om å leve opp til ryktene.** Som nevnt har folkehøgskolene gjennom årene fått på seg et rykte om å tilby spektakulære reiser og opplevelser, noe som kan ha resultert i en forventning om å framstilles i likhet med ryktene. Folkehøgskolene ønsker ved dette å gjenspeile samfunnets rykter og forventinger til dem, samt utkonkurrere andre folkehøgskoler som også tilbyr en håndfull av unike aktiviteter og reiser.
2. **Folkehøgskolene har en felles forståelse om at ungdommene ønsker en mest mulig annerledes og unik hverdag.** Ettersom skolene unngår å vektlegge de mer hverdagslige aspektene ved et år på folkehøgskole tyder det på at skolene ikke opplever dette som en nyttig overbevisningsargumentasjon i møte med søkerne. Unge voksne velger på grunnlag av de mer uvanlige tilbudene ved skolen, og ikke ut fra hvordan hverdagen vil se ut mhp det sosiale, det å bo på et annet sted og bli kjent med nye mennesker.

Folkehøgskolenes forståelse av at mottakergruppen i størst grad ønsker en mest mulig annerledes og unik hverdag kan gjenspeile samfunnets opplevelse av de unge voksnes interesser og verdier etter fullført skolegang. Ved å promotere lange reiser til andre land samt aktiviteter som utfordrer den enkelte promoterer folkehøgskolene indirekte selvstendighet og frihet fra foreldre, hjemmet, plikter, osv. Mellom linjene spiller folkehøgskolene på grunnbasisen av at søkerne ønsker å forberede seg selv til selvstendighet og ansvar ved å utfordre seg selv. Dette kommer tydelig frem i det kollektive bruken av pronomen «du», hvor alle folkehøgskolene bevisst henviser seg direkte til mottaker, «Du vil også få testet deg [..], I løpet av året får du anledning til å [...], Dette er linjen for deg som ønsker å få testet dine egne

grenser [...]» (Molde Folkehøgskole, n.d.)/ (Seljord Folkehøgskule, n.d.)/ (Valdres Folkehøgskole, n.d.) Folkehøgskolene har dermed en forståelse av at mottakergruppen er opptatt av verdier som selvstendighet og individualitet i møte med fremtiden.

I tillegg kan folkehøgskolenes promotering av et helt annerledes og unikt år gjenspeile samfunnets forståelse av at unge voksne har et behov for forandring etter flere år med innleveringer og vurderinger i fokus. Ved dette ønsker ikke folkehøgskolene å framstille seg selv på en slik måte hvor mottaker får konnotasjoner til ungdom- og videregående skoler. Altså spiller folkehøgskolene på forståelsen av at mottaker er på jakt etter et «friår» helt annerledes fra tidligere år, hvor fag og timeplaner ikke lenger er en del av hverdagen. Men folkehøgskoler består i likhet med andre type skoler av en ukentlig timeplan av fag og samlinger. Til tross for at folkehøgskolene stolt viser frem deres brede utvalg av valgfag, velger alle de tre nevnte folkehøgskolene å unngå enhver setning og ord som kan knyttes til normal skolegang. Resultatet blir dermed at ingen av folkehøgskolene forteller om individets hverdag ved skolen, men heller fremhever de unike og spesielle opplevelsene og turene de skal få oppleve i løpet av året.

[Kilde til likheter \(folkehøgskoler\)](#)

Ettersom alle de valgte folkehøgskolene tilbyr lignende linjer; Molde Folkehøgskole: Idrett Sky, Seljord Folkehøgskule: Paragliding – Ekstrem sport, Valdres Folkehøgskole: Paragliding – Det indiske hav, tilbyr de en del korresponderende og lignende aktiviteter. Når alle tre folkehøgskolene dermed velger å bruke aktivitetene og opplevelsene som nøkkelargumenter i forsøk på å overbevise mottaker om å velge deres skole, framstår de dermed som ganske like på nettsiden. Dette ettersom det fort er i selve hverdagen hvor de større og mer betydningsfulle forskjellene framstår. Molde Folkehøgskole har en seksjon med «Timeplan ved Molde folkehøgskole» mens Seljord Folkehøgskule har seksjonen «Slik kan en uke se ut». Hvis du er til å trykke på dem kommer følgende opp;

(Valdres Folkehøgskole har ingen lignende seksjon på deres nettside)

Timeplan ved Molde folkehøgskole

Skoleuken

- Mandag -valgfag
- Tirsdag-fellesfag-linjefag
- Onsdag-linjefag
- Torsdag-linjefag
- Fredag-linjefag-fellesfag
- Lørdag-lørdagstema-elevkvelder

Last ned timeplan som pdf ↓

Slik kan en uke se ut:

- Morgensamling for alle elevene
- Mandag og tirsdag er typiske valgfagdager
- Linjefag: onsdag, torsdag og fredag (+ noen hele linjeuker)
- Lørdagsseminar mange lørdager
- Fredagsklubb og samlingskvelder i helgene

Last ned timeplan som pdf ↓

Her ser vi igjen begrenset informasjon om hverdagen, hvor all informasjonen omhandler selve timeplanen og ingen videre informasjon om hva elevene ved skolen typisk pleier å gjøre på mellom timene og det som er av fritid. Altså er det veldig lite informasjon angående skolemiljøet, og hva som egentlig preger og dermed skiller skolehverdagen til elevene ved de ulike skolene. Hvis du videre trykker på «Last ned timeplan som pdf» kommer følgende opp;

1. Seljord Folkehøgskule:

	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSdag	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
7.30-8.15	FROKOST	FROKOST	FROKOST 08.00-08.45	FROKOST	FROKOST		
08:30	MORGENSAMLING	MORGENSAMLING	MØTETID 08.00-09.00	MORGENSAMLING	MORGENSAMLING	FROKOST 08.30-09.15	
09:10	HER&NÅ	VALGFAG: - Ski&Idrett - Riding - Ballspel - Grøn Sløyd	HUSMØTE STORKOR STORKOR	LINJEFAG	LINJEFAG	SEMINAR 10.00	FROKOST 09.00-10.00
10:00	HER&NÅ			LINJEFAG	LINJEFAG	SEMINAR	
10:45	GRØN TIME			LINJEFAG	LINJEFAG	SEMINAR	
11:30	DUGURD	DUGURD	DUGURD	DUGURD	DUGURD	SEMINAR	
12:15	VALGFAG: - Årbok - Gitar - Knivlagning - Tegnspråk	VALGFAG: - Spinning - Vestekor - Filosofi - "Grotter og Sjøorm"	LINJEFAG	LINJEFAG	LINJEFAG	MIDDAG 14.00-14.30	MIDDAG 14.00-14.30
			LINJEFAG	LINJEFAG			
15:00			LINJEFAG	LINJEFAG	LINJEFAG		
15:15	MIDDAG	MIDDAG	MIDDAG	MIDDAG	MIDDAG		
16:30	VALGFAG: - Aktiv - Keramikk - Leksehjelp	VALGFAG: - Skinnfell - Smårettar - Bærekraft	Dans				
17:00			Fotografi				
20:00	KVELDSMAT	KVELDSMAT	KVELDSMAT	KVELDSMAT	KVELDSMAT	KVELDSMAT 19.00	KVELDSMAT 19.00
20:30	VALGFAG - Bokkrok	VALGFAG: - Strikking - Huskonsert	"Henging i peisestoga"				
21:00					FREDAGSKLUBB		
22:30	U-ROM LÅSES	U-ROM LÅSES	U-ROM LÅSES	U-ROM LÅSES	U-ROM LÅSES	U-ROM LÅSES	U-ROM LÅSES

2. Molde Folkehøgskole:

Tidspunkt	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lørdag	Søndag
07.45-08.15	Frokost	Frokost	Frokost	Frokost	Frokost		
1. time 08.30- 09.15	Morgensamling	Morgensamling	Morgensamling	Morgensamling	Morgensamling	0830 Frokost	
2. time 09.15- 10.00	Valgfag (3 timer)	Renhold Rom og avfall	Linjefag	Linjefag	Linjefag	Seminar	09.30 Frokost
3. time 10.15- 11.00		Tro og tanke					
11.00-11.45	Nistelunsj	Varmilunsj	Nistelunsj	Nistelunsj	Varmilunsj		
4. time 11.45- 12.30	Valgfag (2 timer)	Fellesfag	Linjefag	Linjefag	Korridormøte 1145	12.30 Middag	
5. time 12.30- 13.15		Husmøte Korridorsjekk 1300					Korridor
6. time 13.30- 14.15	Tid til egen disp.	Linjefag	Tid til egen disp.	Tid til egen disp.	Fellesfag	14.00 Middag	
7. time 14.15- 15.00							
15.30	Middag	Middag	Middag	Middag	Middag		
16.00		Kor				Forfriskning	
18.30						Kveldsmat	Kveldsmat
19.30	Kveldsmat	Kveldsmat	Kveldsmat	Kveldsmat	Kveldsmat		
21.00				Pit Stop		Elevkveld	

Her ser vi en betydelig større forskjell mellom folkehøgskolene, og det er grunn til å tro at Valdres Folkehøgskole sin timeplan også skiller seg betydelig fra disse. Likevel må mottakergruppen lete betydelig mer for denne informasjonen enn den mer generaliserte informasjonen tilknyttet skolens mer eksklusive tilbud. Ettersom Molde Folkehøgskole og Seljord Folkehøgskule krever at du trykker deg videre inn på to seksjoner på nettsiden for å finne en timeplan, mens Valdres Folkehøgskole på sin side ikke inkluderer en timeplan i det hele tatt, gir dette sterke signaler om at dette ikke er betraktet som viktig i forsøket på å overbevise mottaker. Dette gjenspeiler igjen en forståelse av at mottaker er mest mottakelig overfor informasjon tilknyttet unike og eksklusive opplevelser enn overfor skolerelatert informasjon slik som fag og fellessamlinger.

Bruk av bilder (folkehøgskoler)

Alle tre folkehøgskoler har også en rekke bilder på nettsiden som mottaker kan bla igjennom, og også på denne seksjonen er fokuset på skolens mer eksklusive og unike opplevelser og turer. Ingen av bildene på noen av de nevnte folkehøgskolene er tatt fra et klasserom, fellessamling, elevenes fritid eller andre hverdagslige aktiviteter ved skolen. Bildene fremhever heller ytterligere de mer sjeldne og unike aktivitetene som elevene får gjøre en gang iblant. Følgende bilder er ett tilfeldig bilde fra hver av de nevnte folkehøgskolene;

Første bilde fra venstre tilhører Molde Folkehøgskole, andre bilde er hentet fra Seljord Folkehøgskule mens det nederste bilde er tatt av Valdres Folkehøgskole. Bildene bygger dermed videre på skolens hovedargumentasjoner om at skolen tilbyr unike og opplevelsfulle aktiviteter hvor individet får utfordre seg selv. Mottaker får altså ingen ytterligere informasjon angående skolen fra bildene, men de oppbygger og støtter de allerede eksisterende argumentasjonene. Dette viser igjen til en forståelse av at mottaker ikke er særlig interessert i å se bilder fra omstendigheter de kjenner fra før av (klasserom, lærere, fellessamlinger) men at de heller engasjeres og reagerer på bilder av eksotiske og mindre alminnelige aktiviteter. I tillegg er alle bildene tatt ute i fin natur, og alle viste ansikter er smilende og glade. Dette er et gjennomgående mønster ved bildene funnet på nettsidene, hvor alle utenom ett eneste bilde hos Molde Folkehøgskole er tatt utendørs. Det ene bilde tatt innendørs er av elevene som er i full gang med å spille innebandy, mens alle andre bilder er fra blant annet fjellturer, surfing, telttur, skiturer, fallskjermhopp, osv. Bildene under er også hentet fra nettsiden til skolene;

Seljord Folkehøgskule:

Valdres Folkehøgskole:

Molde Folkehøgskole:

Aktive elever som er ute i naturen danner en norm blant bildene som kommuniserer en ideal modell for de som skal begynne. Folkehøgskolene har ved dette en forståelse av en grunnleggende natur- og aktivitetsglede blant søkerne. Mange unge, inkludert meg selv, vil argumentere for at rolige filmkvelder på sofaen og en god bok i hånden også er sterke interesser, men ingen av folkehøgskolene inkluderer altså bilder av mer rolige og avslappet

øyeblikk. Dette kan gjenspilte en forventning om at norske ungdommer skal trives ute i naturen, ettersom dette kan regnes å være en kjerneverdi i den norske kulturen. Nordmenn er kjente for å være stolte av og glad i naturen, og uttrykk som «født med ski på beina» er vanlig på folkemunne. Bildene av elevene i aktivitet utendørs blir dermed en re-presentasjon av den ideelle nordmann; aktiv, blid, sosial og omringet av fin natur. Hvis folkehøgskolene valgte å inkludere bilder av blant annet sofaliggende ungdommer som ser på film kunne dette stride imot den norske kulturen sine verdier og forventninger til en nordmann, til tross for at flere unge trives godt med en roligere dag. Selv om linjene ved de valgte folkehøgskolene går ut på å gjøre en rekke aktiviteter ute, velger folkehøgskolene altså bevisst å ikke inkludere andre sider ved linjen. I stede for å skape en balanse mellom de utendørs aktivitetene og de roligere kveldene på skolen velger alle folkehøgskolene å ha et ensidig fokus på den aktive hverdagen ute. Gjennom brillene til den norske kulturen kan altså sofaliggende ungdommer bli sett på som «slakke» og «late», og folkehøgskolene synes derved å unngå slike bilder ettersom det kan bli sett på som negativt. Resultatet blir da at bildene til de ulike folkehøgskolene ligner hverandre slik at samfunnet ikke kan rangere dem fra «best» til «dårligst» ut fra verdiene i den norske kulturen.

Det er også verdt å bemerke seg at ingen av elevene på bildene verken røyker, drikker, snuser eller lignende. Dette er høys sannsynlig også tilfellet på alle andre folkehøgskoler uansett linjer. Dette har blitt selvfølgeligheter, hvor skolene ville skapt kraftige reaksjoner dersom de inkluderte slike bilder. Vaner slik som å snuse og røyke blir sett ned på i samfunnet, og det ligger en klar forventning om at slike holdninger ikke blir promotert eller bemerket på noen som helst måte ved skolene. Dette blir nesten som en grunnleggende regel blant utdanningsnettsidene, til tross for at unge søkere er gamle nok til å både røyke, snuse og drikke. Her er det igjen samfunnets verdier og holdninger som setter rammer for hvilke holdninger som helt grunnleggende ikke skal vises frem.

Folkehøgskolenes prioritering på nettsidene

Når det kommer til skolemiljøet og det sosiale ved skolene skriver folkehøgskolene i likhet med videregående skoler svært begrenset om deres sosiale hverdag og miljø. På nettsidenes hovedseksjon er det totalt 48 av 52 setninger som kun omhandler skolens tilbud og hva den enkelte kan oppleve av aktiviteter og opplevelser. I nevnte setninger forteller folkehøgskolene om studieturen(e) skolen tilbyr ved den enkelte linjen, samt om konkrete aktiviteter som søkerne skal gjøre i løpet av året. I stede for å bare fortelle mottaker om opplevelsene som

tilbys, forsøker Seljord Folkehøgskule og Valdres Folkehøgskule i tillegg å få søkerne til å se for seg enkelte øyeblikk som de kan oppleve. Her forteller de fremdeles om aktivitetene som skolen tilbyr, men fremlegger det slik at mottaker kan se for seg de selv gjennomføre utfordringene og aktivitetene ved skolen. Seljord Folkehøgskule skriver blant annet, «Tenk deg å gå på en fjelltopp og nyte utsikten, for så å fly ned igjen med kanskje enda bedre utsikt!» (Seljord Folkehøgskule, n.d.) Som resultat kan altså mottaker faktisk se for seg de selv i gitte situasjon, hvor de da selv er elev ved skolen. Dermed blir opplevelsene som skolen tilbyr ikke bare noe distansert, men noe realistisk og engasjerende som mottaker selv kan oppleve hvis de søker.

Folkehøgskolene står da igjen med totalt 4 av 52 setninger som i større eller mindre grad omhandler elevmiljøet fordelt følgende;

Molde Folkehøgskole: 2 av 16 setninger, Seljord Folkehøgskule: 1 av 18 setninger, Valdres Folkehøgskole: 1 av 18 setninger. Disse setningene omhandler det sosiale ved skolen, og både Seljord Folkehøgskule og Valdres Folkehøgskule sin ene setning som omhandler elevmiljøet regnes som å angå elevmiljøet kun ettersom begge avslutter med «gode venner.» Uten den avslutningen på begge setningene ville de heller gått under å omhandle skolens tilbud, og begge skolene hadde stått igjen uten noen setninger tilknyttet elevmiljøet. Molde Folkehøgskole sine to setninger angående elevmiljøet går begge ut på å oppleve skolens aktiviteter sammen med andre som liker det samme som mottakeren. Utenom det skriver altså heller ikke Molde Folkehøgskole noe mer angående det sosiale og trivselen ved skolen.

Selvfølgelighet (folkehøgskoler)

Dermed kommer det tydelig frem at folkehøgskolene ikke vektlegger godt miljø og sosial trivsel som overbevisningsargumentasjon for å få flest mulig søkere. Dette gjenspeiler at folkehøgskolene opplever og mener at unge voksne reagerer sterkere på argumentasjoner tilknyttet skolens tilbud og aktiviteter enn de overbevies av argumentasjoner tilknyttet elevmiljøet. Dette kan skyldes at høy trivsel og godt elevmiljø blir sett på som en selvfølge blant mottakergruppen. Mottakere regner ved dette allerede med at høy trivsel og godt sosialt fellesskap er grunnleggende på folkehøgskolene, og dette gjenspeiles med at folkehøgskolen ikke velger å prioritere slik informasjon på nettsidene. Folkehøgskolene føler ikke for et behov om å overbevise mottaker om noe de allerede er overbevist om; at det er høy trivsel ved skolen. Dermed går alt fokus og alle midler på å overbevise mottaker om noe de ikke tar som en selvfølge, blant annet alle de lange turene og opplevelsene de kan oppleve hvis de

velger den enkelte skolen. Det at mottakergruppen tar godt elevmiljø som en selvfølge finner vi også spor av i de få setningene folkehøgskolene har tilknyttet trivsel. Seljord Folkehøgskule sin ene setning tilknyttet trivsel går følgende, «Hos oss kommer du til å få kjenne adrenalinet strømme, sammen med gode venner!» (Seljord Folkehøgskule, n.d.) Videre er det ingen ytterlig informasjon angående begrepet *venner*, hverken hvordan skolen bidrar til at den enkelte får venner eller hvilke venner det er snakk om. Her blir det at mottaker har eller får venner på folkehøgskolen en selvfølge, og ved å ikke gå inn i detalj om hvilke venner det er snakk om, kan mottaker selv se for seg dette.

[Mer generell nettside \(folkehøgskoler\)](#)

Folkehøgskolene har også en mer generell nettside tilknyttet skolen som mottaker kan trykke seg videre inn på gjennom linje-nettsiden, slik som demonstrert her på Idrett Sky linjen;

Ved å trykke seg videre inn på denne lenken havner mottaker på en nettside med mer generell informasjon om folkehøgskolen. Denne nettsiden blir nesten som en underordnet side ettersom all nødvendig informasjon om folkehøgskolen er inkludert i linje-nettsiden, inkludert at mottaker kan søke direkte på skolen og linjen (som vist på bilde over) rett fra linje-nettsiden. Selv om det i denne lenken står mer om selve elevmiljøet og skolen er det ikke lagt opp til at mottaker nødvendigvis skal lese om dette. Dette understreker ytterligere at folkehøgskolene opplever selve linjen, ved tilhørende aktiviteter og reiser, som viktigere overbevisningsmidler enn det mer hverdagslige og generelle ved skolen.

Avslutning

Jeg oppfatter at alle nettsidene som analysen har tatt for seg har litt ulike fremstillinger av de samme grunnleggende verdiene, holdningene og interessene. I møte med fremtiden får altså ungdom en rekke ulike valg og muligheter, men til syvende og sist er alle valgmulighetene grunnet på samme basis. Skolene er nesten som hver sin farge non-stop; de ser forskjellige ut og har litt ulik smak, men på slutten av dagen er alle bare en litt ulik variant av samme sjokolade. Du kan velge hvilken som helst du vil, men resultatet blir i bunn og grunn det samme. Ifølge skolene oppfattes alle i mottakergruppen å dele de samme grunnleggende ideer og ønsker. Men som selv ungdom er jeg godt klar over at mottakergruppen består av svært ulike personligheter med ulike interesser. Så hvorfor promoterer egentlig de ulike utdanningsinstitusjonene en utdanning basert på standard, felles verdier og holdninger, og hvor kommer så disse konkrete verdiene fra?

Fellestrekkene i holdningene synes å gjenspeile et felles verdigrunnlag funnet i norsk kultur. Ved dette fremlegges ikke bare verdier som er i overensstemmelse med norsk kultur, men skolene promoterer verdier og holdninger som rett og slett beskriver den ideelle nordmann, slik samfunnet oppfatter det. Alle de utvalgte nettsidene vektlegger verdier og normer knyttet til det å være sosial, hardtarbeidende, selvstendig, flink og målrettet, alle begreper som ligger dypt i roten til det å være en nordmann. Ved dette skaper utdanningssystemet i Norge en idé om at norske ungdommer er eller skal bli ideelle og perfekte nordmenn. Ifølge nettsidene er altså norske ungdommer tradisjonelle nordmenn som skal videreføre det tradisjonelle og underbygge typisk norske tankegang. Ettersom alle nettsidene gjenspeiler den ideelle nordmann, fører dette med seg en forventning om at all norsk ungdom skal tilpasse seg og underlegge seg disse normene. Dette tyder nesten på at utdanningsinstitusjonene i Norge opplever å ha et samfunnsansvar om å utdanne og videreutvikle den ideelle nordmann slik at alle skal passe inn i og bidra aktivt i det norske samfunnet. Ved dette ønsker utdanningssystemet at Norge forblir et homogent samfunn, hvor alle (inkludert norske ungdommer) bør være like når det kommer til verdier, holdninger og interesser. Men det norske samfunnet, inkludert mottakergruppen av ungdommer, består av en rekke ulike personligheter, ønsker og holdninger. Derfor er det interessant å forstå hvorfor utdanningssystemet holder fast i slike tankeganger.

I likhet med at utdanningsinstitusjonene blir en re-presentasjon av norske ungdommer, blir også utdanningssystemet en re-presentasjon av Norge som land med dets innbyggere. Norge

er et relativt lite land med en relativ liten befolkning sammenlignet andre land. Dette, sammen med en historie preget av unionstider med blant annet Sverige og Danmark, har ført til en felles stolthet over det såkalte typisk norske. Nordmenn har i lengre tider vært opptatt av å bevare det tradisjonelle og særegne, noe som har resultert i stadig bevaring av det monokulturelle. Til tross for at vi i Norge er stolte over det mer moderne multikulturelle Norge med innvandrere fra flere bakgrunner og større åpenhet mhp religion, kjønn osv., kan vi stille spørsmålsteget til om vi fortsatt er mer tolerante enn inkluderende. Videregående- og folkehøgskolene synes alle å være monotone og begrensende med hensyn på verdier og interesser og er med dette med på å konservere de allerede eksisterende holdninger i det norske samfunnet. Ved dette synes det lite tilpasning og inkludering av andre personligheter, verdinormer og interesser, men heller en videreføring og forsterkning av det tradisjonelle norske samfunnet slik det har vært i flere generasjoner. Videregående- og folkehøgskoler gjenspeiler Norge som nasjon med en klar forventning om hva som utgjør en god tradisjonell nordmann.

En norsk ungdom skal ved dette være opptatt av å finne sin plass i det norske samfunnet. I møte med fremtiden skal mottakergruppen utfordre seg selv til å bli selvstendig, samtidig som én er forventet å bidra til å opprettholde og videreføre det norske samfunnet slik det er i dag. Norske ungdom skal ikke prøve og feile, ta radikale valg eller utfordre samfunnet på noen måte, men heller være med på å opprettholde de grunnleggende selvfølgelighetene som allerede eksisterer. Ettersom utdanningsinstitusjonene er en re-presentasjon av norske ungdommer, kan det oppfattes at mottakergruppen har en felles nasjonalfølelse med tilhørende verdier og normer. Mottakergruppen består av en rekke ulike personligheter og interesser, men felles blant norske ungdommer ligger de kulturelle verdiene. Ved å vektlegge og promotere de norske verdiene og holdningene finner utdanningsinstitusjonene et felles ståsted for størstedelen av mottakergruppen. For til tross for at mottakergruppen også består av motpoler, har størstedelen av norsk ungdom en felles kultur bestående av ett sett grunnleggende verdier og holdninger. Dermed handler valget av verdier og holdninger som formidles, muligens vel så mye om å nå ut til størst mulig antall søkere i mottakergruppen, som det handler om å opprettholde det norske samfunnets verdier.

Resultatet av analysen viser til at ulike skoler rundt om i landet, uavhengig om de er videregående- eller folkehøgskoler, velger å fremstille og presentere seg selv i større grad i samsvar med det norske samfunnets verdier og normer enn med norske ungdommer. Dette

kan altså skyldes generelle rammer som settes av norsk kultur, men det er ingen selvfølge at de ulike skolene bevisst velger å fremstille seg selv i henhold til dette. Skolenes forsøk på å overbevise mottakergruppen kan også være styrt av en felles og lik forståelse av norske ungdommer og deres interesser. Men uavhengig av grunnen til hvorfor de ulike skolene vektlegger de samme verdiene er det tydelig at det finnes en felles og grunnleggende forståelse av at det er akkurat disse verdiene og holdningene som oppfattes å være i overenstemmelse med norske ungdommers ønsker i møte med fremtiden.

Kilder:

- Børresen, P. F., Vanvik, M. G., & Økland, T. G. (2019). *Kommunikasjon og kultur*.
- Grue, J. (2017). «Røff guide» til Ruth Wodak. Hentet 23 november, 2021, fra Sosiologen nettside: <https://sosiologen.no/essay/roffguide/roff-guide-til-ruth-wodak/>
- Molde Folkehøgskole. (n.d.). Idrett Sky. Hentet 15 november, 2021, fra Folkehøgskole nettside: <https://www.folkehogskole.no/skole/molde/idrett-sky>
- Paulsen, T. M., & Hårberg, G. B. (2020). Hva betyr kommunikasjon? Hentet 30 november, 2021, fra NdlA nettside: <https://ndla.no/nb/subject:1:777ae87e-ca79-4866-920a-115cfeb7bbe1/topic:2:183732/topic:2:184512/resource:1:4052>
- Randaberg videregående skole. (2022). Hentet 7 januar, 2022, fra Randaberg videregående skole nettside: <https://www.randaberg.vgs.no>
- Seljord Folkehøgskule. (n.d.). Paragliding-Ekstrem sport. Hentet 15 november, 2021, fra Folkehøgskole nettside: <https://www.folkehogskole.no/skole/seljord/paragliding-ekstrem sport>
- Stavanger Katedralskole. (2022). Hentet 7 januar, 2022, from Stavanger Katedralskole nettside: <https://www.stavanger-katedralskole.vgs.no>
- St. Svithun videregående skole. (2022). Hentet 7 januar, 2022, fra St. Svithun videregående skole nettside: <https://www.svithun.vgs.no>
- Svendsen, L. F. H., & Grue, J. (2019). retorikk. Hentet 6 desember, 2021, fra Snl nettside: <https://snl.no/retorikk>
- Valdres Folkehøgskole. (n.d.). Paragliding - Det indiske hav. Hentet 15 november, 2021, fra Folkehøgskole nettside: <https://www.folkehogskole.no/skole/valdres/paragliding-det-indiske-hav-1>